

Új pázsit létesítésének talajjelőkészítési problémái

Ha új pázsit létesítésére adjuk a fejünket, akkor azt szakértelemmel és precizitással tegyük. Első lépés a **talaj fizikai és kémiai tulajdonságainak, a magágy-előkészítés módjának** az ismerete, hiszen ezzel befolyásoljuk az elvetett mag csírázását, és megalapozzuk a **fűnyírás minőségét**.

Fizikai tulajdonságok közül a **mechanikai összetételről, a vízháztartásról, valamint a hő- és levegő-gazdálkodásról** beszélhetünk.

A **mechanikai összetétel** a szemcsefrakciók mm-ben kifejezett nagyságát, valamint a talajnemek %-os arányát jelenti (1. táblázat).

teljíttséget, tükrözi a **vízáteresztő** képességét. Ezzel szemben a **vízvisszatartás** a porüstérfogattól és a szemcsemérettől függ.

A talaj **hőgazdálkodását** a talajlevegő és a gőz halmazállapotú víz szabályozza. A talajnak hőre van szüksége (*napenergia*) a víz elpárolgatatására. A naptól nyert energiát fájhőjétől függő mértékben veszi fel, ezért van az, hogy a nedves talaj lassabban, a száraz talaj pedig gyorsabban melegszik fel.

A talaj **levegőzöttségét** és légjárhatóságát alapvetően a szemcse mérete, szerkezete és nedvességtartalma szabja meg (pl.: az *oxigénellátottság* akkor jó, ha a talaj porüste-

A legtöbb fűfaj az 5,5–6,9 pH tartományban fejlődik a legjobban (2. táblázat).

bedolgozni a víz és tápanyag megtartása érdekében. Annak ellenére, hogy ez a meg-

2. táblázat. Pázsitgyep létesítésre alkalmas fűfajok talaj pH-igénye

Talaj pH	Fűfajok
6,0–6,9	Angolperje (<i>Lolium perenne</i>)
	Réti perje (<i>Poa pratensis</i>)
5,5–6,5	Vörös csenkesz (<i>Festuca rubra</i>)
	Fehér/tarackos tippán (<i>Agrostis alba</i>)
	Nádképi csenkesz (<i>Festuca arundinacea</i>)
	Cérnatippán (<i>Agrostis capillaris</i>)

Pázsitgyepek létesítésére a **vályogos talaj** a legjobb, hiszen a homoktalajok szerkezete nem teszi lehetővé a víz és tápanyag gyökérzónába

oldás nem hosszú életű, bizonyos mértékig javítható a talaj szerkezetén. **Homoktalajok** esetében lényeges szerkezetjavítást **kötöttebb talajok** bekeverésével érhetünk el. Pl.: 1 rész homokhoz, 4–5 rész vályogot, valamint szerves trágyát vagy tőzeget; **kötött talajhoz** 1 rész tőzeget, 4 rész homokot és 2 rész vályogot keverjünk.

A **kémiai talajjavítással** azt szeretnénk elérni, hogy a pázsitgyep (*növények*) számára könnyen felvehetőek/hasznosíthatóak legyenek a tápanyagok.

Savanyú talajokat megszerzéssel javíthatjuk, erre legjobban az örölt mészkepor (0,2–0,3 kg/m²) vagy az égetett mész alkalmas. A meszezést csak a talajvizsgálat indokolhatja!

A **lúgos talajt** savasító anyagok használatával javíthatjuk. Leggyakoribb az **elemi kén**, melyet telepítés előtt a talajba kell keverni. Pl. egy pH 8-as vályogtalaj esetén

1. táblázat. A talajnemek szemcsefrakciók szerinti %-os aránya

Talajnemek	Szemcsefrakciók (mm)				
	Agyag	Izlap	Por	Finom homok	Durva homok
	< 0,001	0,001–0,01	0,01–0,05	0,05–0,25	0,25–3,00
	%				
Finom homok	7	7	10	50	26
Vályog	27	16	17	31	9
Agyagos vályog	43	25	18	13	1
Agyag	55	26	9	10	0

A természetes csapadék/öntözés hatékonyságát a talaj **víznyelő képességének** mértéke és a **vízáteresztés/visszatartás nagysága** befolyásolja. A **víznyelő képesség** megmutatja, hogy egy időegység alatt (óra) mennyi víz (mm) elnyelésére képes a talaj. Azt, hogy a talaj egy időegység alatt mennyi vizet enged át, miután elérte a

rének kb. 15%-át **levegő foglalja el**.

A **kémiai tulajdonságok** közül a kémhatás (pH) az, ami meghatározza a talaj savas, vagy lúgoságát. A pH-skála 1–14 közötti tartományban mozog, ahol a 7-es a semleges érték. Az ez alatt található tartományt savasnak, míg a fölöttit, lúgosnak nevezzük.

maradását. Ezzel szemben az agyagtalajok sok vizet tartanak vissza, nehezen melegednek fel, és gyorsan válnak tömörödötté.

Tehát a **laza és kötött talajszerkezetet** javítani kell!

Fizikai javítás esetén a homoktalajokba szerves trágyát vagy tőzeget érdemes

0,16–0,23 kg/m² elemi kén használható a 6,5-ös pH elééréséhez.

Tehát a talaj fizikai és kémiai tulajdonságai meghatározzák a jó kultúrallapotú talaj létrehozását.

Az intenzív használatnak kitett sportpályáknál (*futball, golf stb.*) nagyüzemileg történik a talajkeverékek előállítás. A speciális igények figyelembevétele elengedhetetlen, ugyanis a sportpályák más szerkezetű talajokat igényelnek, mint pl. a kerti pázsitok.

Miután kijelöltük a leendő pázsit területét, elkezdhetjük a talaj előkészítését, legyen akár a **meglévő kerti** vagy máshonnan behozott **termőtala**j.

A munkálatokat kerti be rendezések működtetéséhez szükséges elektromos vezetékek (pl.: *kerti lámpa*), valamint az öntözőrendszer elemeinek (pl.: *csővezetékek, szórófejek*) a letelepítésével kezdjük. Még a gyeptelepítés előtt fejezzük be az építési munkálatokat (pl.: *járdák, virágágyás-szegélyek*), és a törmelékot távolítsuk el. Gyenge gyökeresedéssel és a fű kipusztulásával kell számolni, ha a törmelék (pl.: *tégla*) a telepítési területen marad (*I. ábra*).

amit felhasználhatnánk, akkor érdemes beszerezni, lehetőleg gyommagmentes **termőtala**ját és 15–20 cm vastagon szétteríteni. A nagyobb rögök szétaprítása és a növénymaradványok eltávolítása elengedhetetlen. Ha a talaj fizikai tulajdonságai indokolják, akkor végezzük el a javítást, és állítsuk be a pázsitalkotók igénye szerinti optimális talajkémbatást.

Ellenőrizzük a talajunk szerkezetét, egy marék föld gombóccá nyomásával. Ha reggelre a gombóc szétesik, akkor laza, ha a földre leejtve egybemarad, akkor túl kötött, ha leejtve szétomlik, akkor megfelelő szerkezetű a talaj.

Mielőtt bármilyen tápanyagot is kijuttatnánk, érdemes egy talajvizsgálatot végeztetni annak meghatározására, hogy milyen mennyiségben van a talajban a növények számára felvehető tápanyag.

De nem követünk el nagy hibát, ha NPK hatóanyagból 100–100–100 kg/ha adagot juttatunk ki (34%-os ammónium-nitrát műtrágya esetén 30 g/m² jelent), és szerves trágyával (10 kg/m²) együtt bedolgozzuk a talajba.

A szerves trágya használatkor (*tavaszi*) azzal kell számolni, hogy a frissen kikelt

anyagú gyomirtó szereket. Legjobb megoldás viszont az, ha növényvédelmi szakemberhez fordulunk.

A fűmag elvetése után mindenképp öntözni kell. Választhatunk **föld feletti mobil vagy földbe süllyesztett** rendszerek közül, előnyök és hátrányok figyelembevételével.

A süllyesztett automata öntözőrendszerek számtalan előnye közül a mindennapjaink öntözését megkönnyítő az egyik, hiszen a beépített szórófejeknek és az automata vezérlésnek köszönhetően a vízkijuttatás egyenletes.

Föld feletti mobil öntözés esetén csupán egy vízvételi forrásra van szükségünk, hiszen tömlő és esőztető segítségével megoldható a vízkijuttatás. Fizikai és munkaszervezési szempontból viszont hátrányt szenved az automata rendszerekhez képest, mert a gyepp számára szükséges egyenletes vízkijuttatást nem mindig ugyanakkor és ugyanabban az időben tudjuk megvalósítani.

Az öntözéstechnikai piacon bármelyik öntözési forma változatát választhatjuk, természetesen az ár-érték arány és praktikusság figyelembevételével.

mazzuk, elvégeztük a terület szintezését (*a ház/terasz körül enyhén kifelé lejtjen a terület*), következhet a **magágy előkészítése a vetéshez.**

Legfontosabb szempont, hogy jól átdolgozott, kellően ülepedett, aprómorzszás és biológiailag beérett magágyunk legyen. Ha nincs időnk kivárni a talaj természetes ülepedését, akkor lépésállóra kell hengerezni. Mindössze csak a cipőnk sarka szabad, hogy meglátszódjon, ha rálépünk a talajra.

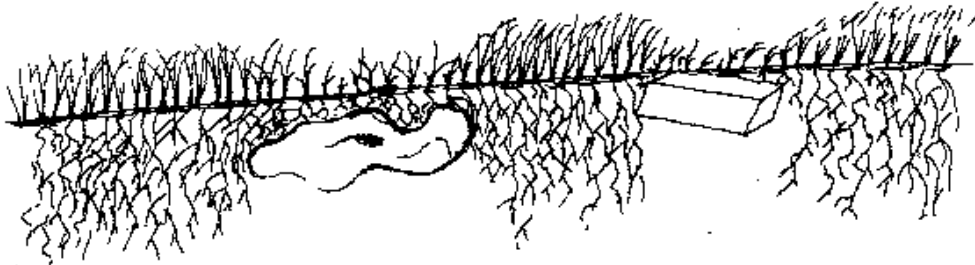
Hengerezéshez használhatunk fa- vagy fém-, ill. vízzel feltölthető műanyag-hengert. Gyakori hiba a hengerezés elmulasztása, ami által a terület természetes ülepedésével egyenetlenségek alakulnak ki, így a fű kelése foltossá válik.

Fontos, hogy a termőtala j homogén legyen, a heterogenitás a későbbiekben az egyenetlen talajfelszínben, az eltérő tápanyag-szolgáltató képességben, eltérő vízháztartásban és foltos gyeppben fog megnyilvánulni.

Az egyenetlen talajfelszín fűnyírásakor sok bosszúságot fog okozni, hiszen a fűnyíró gép kerekerei a „gödröket” megjárva fognak belevágni (*skalpolni*) vagy esetleg nyíratlan területeket hagyni a pázsiton.

Tehát, ha sikeresen elvégeztük a terület előkészítését és a talajunk indokolta szerkezetjavítást, valamint elértük a kellően ülepedett magágyat (*henger*), kiszórtuk a szükséges (mű)trágya mennyiséget, következhet a (fűmag)vetés, majd az első ápolási munkálat, de ezzel bővebben a következő cikk keretében foglalkozunk.

György Attila

I. ábra. A törmelék okozta gyökérhiány és egyenetlen kelés

Abban az esetben, ha a pázsítelésre tervezett területen nincs termőréteg, fű gyomos lesz. Tarackos gyomok ellen hatékonyan használhatunk *Glifozát* ható-

Miután előkészítettük a talajt, eldöntöttük, hogy melyik öntözési formát alkal-